

Actualitatea și importanța educației muzeale prin colaborarea instituției de învățământ cu familia în contextul gândirii științifice

The topicality and importance of museum education in collaboration of educational institution with families in the context of scientific thinking development

MUNTEANU Angela, *doctor, conf.univ*
Universitatea Tehnică a Moldovei

MUNTEANU Angela, *PhD, associate professor*
Technical University of Moldova
E-mail: angela.munteanu@arh.utm.md
ORCID iD: 0000-0003-4671-022X
DOI: [10.46728/c.18-06-2021.p85-90](https://doi.org/10.46728/c.18-06-2021.p85-90)
CZU: 37.013.43:069.12+37.064.1

Rezumat: *Articolul conține un studiu teoretic, care reflectă importanța și posibilitățile educației muzeale prin redarea unor strategii și forme de colaborare a muzeului cu instituțiile de învățământ, familia și alți actori socio-culturali. Totodată autoarea reflectă rolul cercetării, dezvoltării gândirii științifice, a formării calităților morale și sferei afectiv-emoționale în cadrul vizitelor muzeale. Este elucidată influența asupra vizitatorilor, a expozițiilor muzeale, a tematicii variate, a arhitecturii edificiului muzeal, a tehnologiilor informaționale valorificate în imbinare cu formele și metodele clasice de educație.*

Cuvinte-cheie: *educație muzeală, colaborare, învățământ, familie, cunoștințe, cercetare, gândire, științifică*

Astract: *The article contains a theoretical study, which reflects the importance and possibilities of museum education by reproducing strategies and forms of collaboration of the museum with educational institutions, the family and other socio-cultural actors. At the same time, the author reflects the role of research, development of scientific thinking, formation of moral qualities and the affective-emotional sphere during museum visits. The influence on visitors, museum exhibitions, various themes, the architecture of the museum building, information technologies capitalized in combination with classical forms and methods of education is elucidated.*

Keywords: *museum education, collaboration, education, family, knowledge, research, thinking, science*

**...Muzeul este arsenalul cel mai puternic cu care un popor își apără originea,
identitatea și tot ce a moștenit de la străbuni...**

/Iosif Sterca-Șuluțiu/

Introducere

Muzeul este instituția care ne oferă marea posibilitate de descoperire prin cercetare și informare prin mostrele din sălile expoziționale pe diferite domenii și genuri. Instituțiile muzeale inspiră spre cunoștere vizitatorii de vârste diferite, unde adulții încurajează tânăra generație spre familiarizarea cu valorile tezaurului civilizației spre comunicare cu semenii săi, impresionați de fluxul vizual al exponatelor. Muzeele educă inteligența, astfel, contribuind la dezvoltarea societății prin mesaje directe și indirecte, promovând informații valoroase a unei perioade istorice, a unui eveniment sau personalități și creațiile acestora etc.

În Republica Moldova, de la nord la sud, activează multiple instituții muzeale, unele în centrele raionale, care reprezintă - Muzeu ale Ținutului natal, Case-muzeu dedicate personalităților din localitate, iar în Chișinău funcționează cele mai multe instituții muzeale de rang național, așa ca: *Muzeul Național de Istorie a Moldovei* sau *Muzeul Național de Artă a Moldovei*, *Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală*. La fel, există și monumente de arhitectură de însemnătate națională, care sunt introduse în Registrul monumentelor de istorie și cultură a municipiului (fig. 1, 2). Așadar, Republica Moldova are multiple muzee, care, pot să asigure dezvoltarea gândirii științifice, desigur că în contextul educației muzeale.

Muzeul are scopul inițial de a promova cunoștințe generațiilor de azi și de mâine prin informații importante, care evident că vor incita funcționarea tuturor operațiilor gândirii, a analizei și sintezei, a comparației, a concretizării și abstractizării etc. Principalul moment rezidă în faptul că școala, muzeul și familia să colaboreze sistematic și calitativ [7].

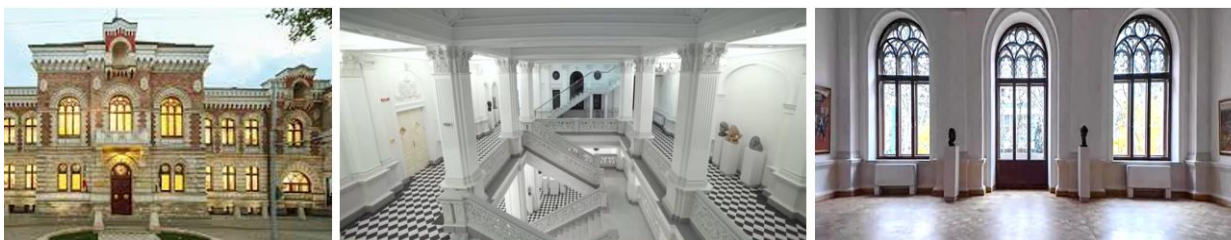

Figura 1. Muzeul Național de Artă a Moldovei

Figura 2. Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, spații expoziționale clasice

Importanța cercetării și colaborării – instituție muzeală – instituție de învățământ – familie - comunitate

Instituțiile muzeale, în permanență contribuie la completarea colecțiilor prin colectarea și conservarea, păstrarea bunurilor culturale, dar și prin organizarea activităților cultural-educative. Muzeele și-au revăzut și transformat practicile pentru a rămâne mai aproape de comunitățile pe care le deservesc. Muzeul facilitează cunoașterea trecutului și prezentului țării și poate sta la baza dezvoltării comportamentelor interculturale, a gândirii științifice prin colaborare cu școala și familia. El este interfața dintre două lumi, devenind *un spațiu de întâlnire dintre nespecialiști și profesioniști, oameni de artă, oameni de știință* [6; 7].

Muzeele sunt cele care traduc *discursul academic*, și-l fac accesibil pentru un public mai larg, este depozitar de valori culturale și de semnificații, care necesită explorare prin cercetare și cunoaștere.

Elevii sau studenții, prin experiențele extracurriculare, dar și cele curriculare ale școlii, pot extinde înțelegerea domeniului cunoașterii și al valorilor dincolo de hotarele inerente unor discipline predate. Obiectele de muzeu pot fi înțelese cu ajutorul informațiilor factuale, prin

cercetare, dar care ne transmit și o încărcătură și semnificație emoțională, morală trăită de semenii noștri pe timpuri (fig. 3). Evident educația muzeală s-ar înfăptui mai eficient prin colaborarea permanentă cu școala și familia.

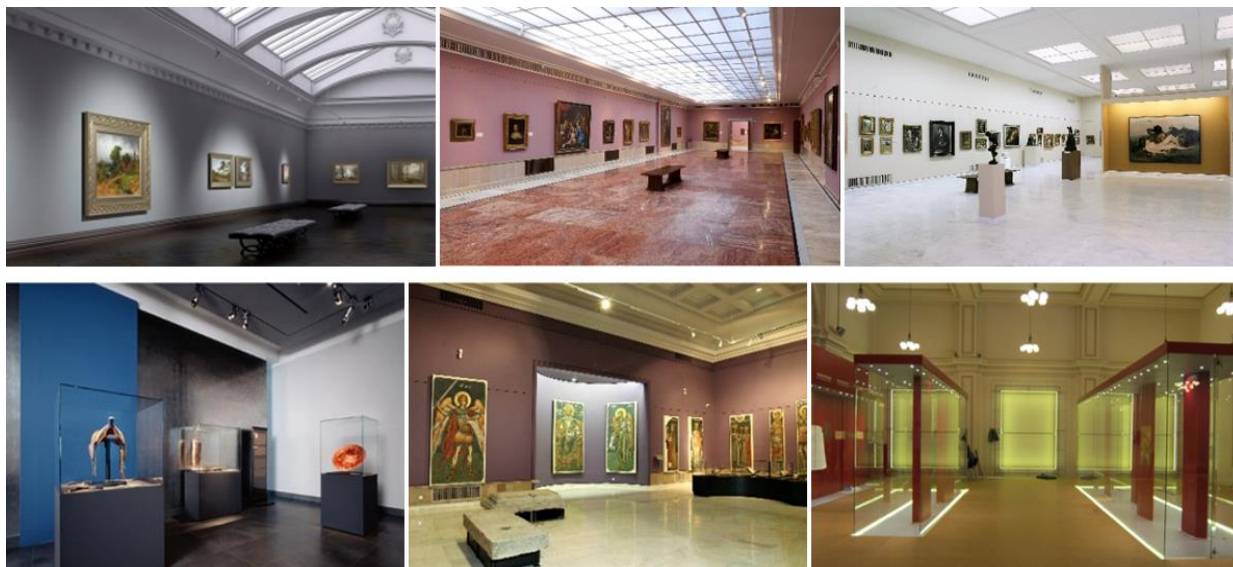

Figura 3. Muzeul de Artă Română din București

Arhitectura edificiului muzeal la exterior și interior – centre atractive

Astăzi pentru atractivitatea și cointeresarea vizetelor la muzeu, spațiile edificiilor muzeale sunt organizate în baza mai multor principii arhitectonice și funcționale: organizarea interiorului cu treceri libere și unghi de vedere panoramic, volum informațional expus, cu gamă coloristică specifică epocii reprezentate, acustică, metode de iluminare naturală și artificială, forme ample ale vitrinelor cu exponate organizate pe niveluri, suporturi, nișe, sub cuburide sticlă cu supraveghere etc.

Arhitectura edificiilor muzeelor la exterior și interior este adaptată stilistic perioadei reprezentative a colecțiilor muzeale. La fel și spațiile interioarele, expoziționale sunt organizate după mai multe principii: cu treceri etapizate spre fiecare colecție a vitrinelor, care menține o gamă cromatică cu accente și iluminare artificială și colorată sau efecte de umbră - toate aceste elemente sunt pentru a impresiona vizitatorul de a mai reveni spre descoperire și cercetare (fig. 4-a, b, c, d, e, f). Din experiența noastră putem menționa că arhitectura edificiului muzeal percepută și înțeleasă contribuie la dezvoltarea intelectului, gândirii științifice și a sferei afective [12; 1].

Muzeul program arhitectural construit

Muzeul ca program arhitectural construit are o istorie îndelungată, însă în ultimii douăzeci de ani asistăm la o creștere impresionantă a numărului acestora, la diversificarea tematicilor abordate și a formelor arhitecturale utilizate. În același timp, muzeelor prin sporirea importanței lor în viața localităților urbane și rurale, au devenit un important *motor* de dezvoltarea acestora, aducând noi investiții în zonă și turism, generând între anumite state și localități din întreaga lume o adevărată competiție pentru a atrage cât mai mulți vizitatori.

Dacă muzeul istoric este un templu al artefactelor și opereor de artă, astăzi el este un loc al experiențelor și evenimentelor, un prilej pentru variate interacțiuni sociale. Muzeul nu se mai adresează doar unui număr restrâns de cunoscători, ci devine accesibil tuturor prin varietatea activităților oferite, complementare simplei expunerii, aceasta ducând la transformarea muzeului într-un centru cultural important. Iar clădirea fațadei cât și interioarele transmit o energie aparte, ca o melodie ce reușește să-ți pătrundă în suflet (fig. 4, 5). De altfel, programul arhitectural construit pentru instituții muzeale reprezintă - *arhitectura ca și muzica în calitățile sale acustice, doar că se adresează ochiului și nu urechii*. Arhitectura muzeală reprezintă echilibru și împarte

cu muzica același mister al numerelor, al proporțiilor, al matematicii, spre exemplu este *Muzeul evreiesc din Berlin* cu transformarea spațiului expozițional ca formă, dimensiune, spațiu, emoție (fig. 5) [2; 8].

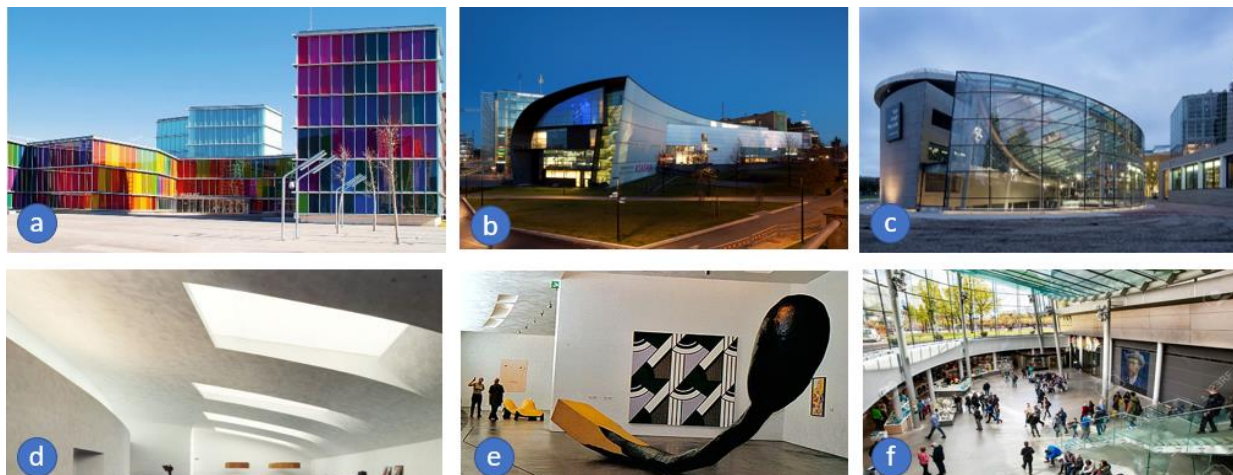

Figura 4. a) Muzeul de Artă Contemporană, Spania; b, d, e) Galeria Kiasma din Helsinki, f) Muzeul Van Gogh din Amsterdam

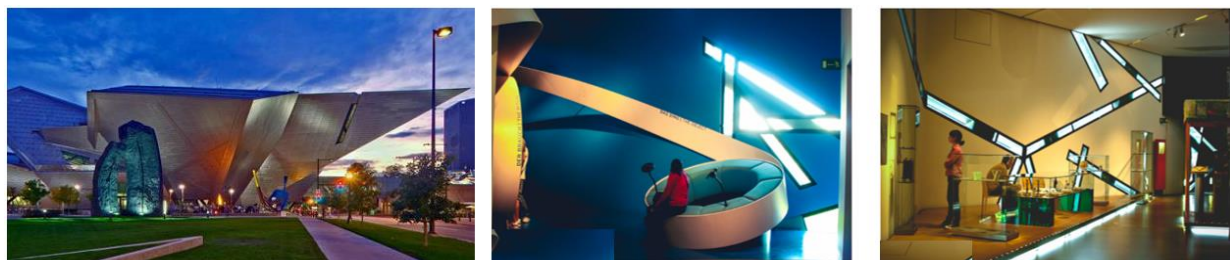

Figura 5. Muzeul evreiesc din Berlin

Muzeul contemporan, metode și mijloace

În secolul XXI se completează și implementează mijloacele și metodele de învățare, educația muzeală este una iminentă, ca și colaborarea dintre instituțiile de învățământ, instituțiile muzeale și familia. Strategie de conlucrare în educație, care este importantă și ajută la sporirea nivelului, calității și volumului informației însușite. Îmbinarea și consolidarea cunoștințelor și până acum se făcea prin diferite metode și strategii, astăzi tot mai mult iau ampoare vizitele sistematice a elevilor la muzeu. Cadrele manageriale și didactice pot alege să își desfășoare orele în cadrul unui muzeu. Muzeele pot deveni spații perfecte pentru orele de studiu interactive. Galeriile de artă pot deveni ele însele adevărate săli de curs pentru copii, adolescenți sau adulți. Mai mult decât atât, școlile se bazează pe muzee atunci când doresc să-și dezvolte aria curriculară [4; 5].

În prezent în multe țări, instituțiile muzeale și spațiile interioare își schimbă forma de activitate prin spații mari de descoperire a istoriei, de memorare a informațiilor, unde vizitatorul poate pipăi sau testa unele materiale. În unele săli se pot distra prin diverse jocuri interactive de cunoaștere cu diferite grade de complicație pe tematic speciale.

Un astfel de muzeu este *Centrul de Știință și Industrie din Paris (Cité des Sciences et de l'Industrie)*, din Parcul de la Villette (fig. 6), al treilea și cel mai mare parc din Paris în zona situată la marginea de nord - est a orașului și cel mai mare muzeu științific din Europa. Destinat pentru adulți și copiii cu vârsta cuprinsă între 2 și 18 ani, acest centru include numeroase atracțioane și zone științifico-tematice, inclusiv un planetariu.

Menirea muzeului Cité este de a promova cunoștințele științifice și tehnice în rândul publicului, în special a tinerilor și de a promova interesul public pentru știință, cercetare și industrie. Cu spații expoziționale permanente și temporare, organizate pentru anumite de grupuri

de vârstă, muzeul explorează subiecte variate din fizică, geografie, geometrie, mass-media și tehnologii informaționale, explorarea spațiului, ingineria și invențiile noi, anatomia și fiziologia umană. Situl este amplasat pe un bazin acvatic la intrare și o cupolă geodezică enormă, cu suprafață de oglindă ce captează priveliștea panoramică. Cupola adăpostește un teatru panoramic, oferind întregului complex o senzație futuristă [2; 10; 11].

Figura 6. Centrul de Știință și Industrie din Paris

Astăzi, când omenirea se confruntă cu pandemia de coronavirus și urmările, tehnologiile noi ne permit și de la distanță să participăm activ în diverse activități muzeale. Tehnologiile informaționale ne-au oferit posibilitatea de interacțiune și conlucrare cu școala, familia și comunitate, ceea ce ne orientează din pedagogia muzeală, la aplicarea de noi proiecte interdisciplinare cu vizite virtuale în sălile muzeale, prin prezentări de colecții istorice, de artă, volume de cărți noi etc.

Muzeul cu noi fațete și dimensiuni în societatea informațională

Muzeul poate dobândi noi fațete și dimensiuni în societatea informațională de astăzi, care îl pot face mult mai atractiv în fața publicului larg. Avantajul folosirii lumii virtuale în activitatea instituției muzeale nu poate fi neglijat în era internetului și a rețelelor de socializare.

Muzeul dobândește o nouă formă de activitate, este la început de drum, iar relația școală – muzeu – familie - comunitate necesită să fie una eficientă, calitativă și sistematică.

Un exemplu de expoziție virtuală, în baza tehnologiilor noi, este cea a colecțiilor de picturi a maestrului Van Gogh, expusă la Napoli, Italia și Bruxelles, Belgia, prezentată în format 3D, pe suprafață completă de 360°. Vizitatorii au avut parte de o experiență unică, relaxantă și liniștită al interiorului inundat de imaginea tabloului în care te pierzi și poți să pătrunzi în mesajul picturii, să fii parte din ea (fig. 1).

Figura 7. Expoziția virtuală a lui Van Gogh, expusă la Napoli, Italia

Spațiul expozițional este completat cu șezlonguri confortabile pentru a urmări cum picturile se perindă prin față pe un fundal muzical, intercalat cu o narațiune a citatelor lui Van Gogh. Aceste forme de prezentare a lucrărilor de artă îți permit să evaluezi textura, greutatea, dimensiunea pânzei și chiar mirosul culorilor. Strategiile de activitate a instituțiilor muzeale se vor completa cu tehnologiile noi care vor atrage vizitatorii pentru timp îndelungat spre descoperire și cercetare. Tehnologia va progresa și va deveni mai accesibilă iar virtualul va fi recunoscut ca un instrument educațional valabil, nu numai în perioadele dificile care pot apare în

viața oamenilor, ci și ca unele care poate familiariza tânăra generație cu valorile culturii universale [6; 7; 10].

Concluzii

În concluzie, educația muzeală este o dimensiune complexă, care necesită implicarea tuturor actorilor societății: instituție de învățământ, muzeu, familie, alte instituții culturale de a obține o dezvoltare intelectuală armonioasă a personalității, activitatea muzeelor astăzi este centrată pe vizitator, valorifică noi forme și strategii de activitate, creând parteneriate și centre culturale multifuncționale. Bineînțeles că educația muzeală necesită o dezvoltare permanentă, o determinare, colaborare și experimentare a unei tehnologii eficiente pentru a dezvolta gândirea științifică, calitățile morale, intelectuale și estetice a tinerei generații.

BIBLIOGRAFIE

1. CUCOȘ C. *Educația estetică*. Iași: Editura Polirom, 2014. 222 p. ISBN 978-973-46-4978-5.
2. NEACȘU I. *Educația estetică. Curs de pedagogie*, București, 1988.
3. LIPPS Th. *Estetica stilistică. Psihologia frumosului și a artei, volum II. Contemplarea estetică și artele plastice*, București, Meridiane, 1987.
4. CUZNEȚOV L. *Cultura educației familiale sau Mica enciclopedie de formare a competențelor parentale*. Chișinău: CEP USM 2020. 306 p. ISBN 978-9975-152-21-1.
5. CUZNEȚOV L. *Parteneriatul și colaborarea școală-familie-comunitate. Educația de calitate a copiilor și părinților*. Chișinău: Primex com SRL, 2018. 186 p. ISBN 978-9975-110-93-8.
6. MUNTEANU A. *Creating psycho-emotional conditions in the creative training of future specialists*. Culegere de articole: International Conference for Teachers and Students: Aspecte majore ale științei didactice moderne: creativitate, expertiză și profesionalism. Ministry of education and science of Ukraine, A.S. Makarenko teacher training College, Kremenchuk, Ukraine, 19 martie 2021 (categoria ISSB), p.163-169.
7. MUNTEANU A. *Эстетика архитектурного пространства, объема и формы - архитектурная среда*. Culegere de articole: Festivalul internațional de arhitectură și artă, ediția XX-a „Golden ArchIdea-2021”, Rusia, or. Tiumeni, 23.04.2021, Universitatea Industrială, Institutul de arhitectură și Design Interior, cu tema: Arhitectură și mediu arhitectural. Probleme de dezvoltare istorică și modernă.
8. LIBESKIND D. De la Muzeul Evreiesc din Berlin la World Trade Centre <https://www.casesigradini.ro/revista/a4/11706/15/Arhitectura/De-la-Muzeul-Evreiesc-din-Berlin-la-World-Trade-Center> (vizitat pe 27.05.2021).
9. WIKIPEDIA, enciclopedie liberă https://ro.wikipedia.org/wiki/Muzeul_Na%C8%9Bional_de_Etnografie_%C8%99i_Istorie_Natural%C4%83_din_Chi%C8%99in%C4%83u (vizitat pe 25.05.2021).
10. The huge range of attractions at Cité des Sciences et de l'Industrie - La Villette will enthral and educate visitors of all ages and interests <https://www.tourbytransit.com/paris/things-to-do/cite-des-sciences-et-de-lindustrie-la-villete> (vizitat pe 12.06.2021).